Miscel·lània del CERE 16, 2005: 277-284

EL TELECENTRE, EIX DE LA SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ A LA RIBERA D'EBRE

ALBERT PUJOL MARQUÉS
Secció de Noves Tecnologies del CERE. Tècnic informàtic. Móra d'Ebre

INTRODUCCIÓ

L'any 1999 la Comissió per a la Societat de la Informació, que depèn del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI) de la Generalitat de Catalunya, confecciona el Pla estratègic per a la societat de la informació a Catalunya; al qual dóna el nom de Catalunya en Xarxa. L'any 2001 el mateix departament publica dins del seu lloc web la resolució d'una subvenció destinada a la creació de telecentres en zones rurals, preferentment en les zones del Pirineu i les Terres de l'Ebre.

El 3 de juny de l'any 2002 s'inaugura el Telecentre de la Ribera d'Ebre, el qual compta amb personal tècnic que el gestiona i el dinamitza, a més d'una Comissió Tècnica formada per diversos departaments del Consell Comarcal de la Ribera d'Ebre, que mensualment analitzen el funcionament, la gestió i el camí que ha de seguir el telecentre. En el dia d'avui han fet ús del servei més de mil cinc-centes persones, s'hi han format més de dos-cents cinquanta alumnes i hi han realitzat tasques professionals uns quaranta usuaris.

El mes de maig del 2002 es crea la Xarxa de Telecentres de Catalunya, amb la finalitat d'intercanviar opinions i experiències i analitzar projectes de futur entre els diversos telecentres de Catalunya; el Telecentre de la Ribera d'Ebre també forma part d'aquesta iniciativa des d'un bon principi.

No sé si podem parlar d'èxit del servei, no sé si el telecentre ha ajudat a introduir la comarca en l'anomenada *societat de la informació*, del que sí que estic segur és del fet que el nombre d'usuaris del telecentre demostra que és un servei que feia falta, que s'hi ha apostat fort des del Consell Comarcal i que, mentre tingui l'acceptació que fins ara ha tingut, segur que continuarà oferint el servei per al qual ha estat creat.

Ara toca fer un pas endavant i crear les seus municipals del telecentre a tots els pobles de la comarca. Cadascuna d'aquestes seus estarà gestionada per l'ajuntament respectiu, amb la coordinació i col·laboració de la seu

comarcal. Tots els punts que, a continuació, presenta aquest article són perfectament adaptables a cadascuna de les seus; tot i això cadascuna ha de tindre la seua independència i prendre les seues decisions segons la realitat que l'envolti.

LA SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ EN EL MARC DE LA RIBERA D'EBRE

La primera definició de societat de la informació l'extraurem del Pla Catalunya en Xarxa de l'any 1999, el qual ho defineix de la següent manera:

> La societat de la informació constitueix la mutació més important que estan experimentant les societats occidentals des de la revolució industrial. Com llavors, els canvis afecten la manera de treballar de la majoria de la població i l'objecte de producció, i, simultàniament, la manera com ens relacionem entre nosaltres, la manera com aprenem i què aprenem, la manera com accedim a la cultura i a quina cultura accedim. En suma, el que està variant és la nostra manera de viure.

Segons el Termcat el terme *societat de la informació* es defineix com "la societat fruit de la implantació de les tecnologies de la informació i la comunicació, caracteritzada fonamentalment per noves formes d'organitzar el treball, l'educació, la cultura, les transaccions econòmiques i la comunicació entre persones".

D'entrada, aquest punt de vista pot semblar una mica futurista, però ens ha de servir de pauta per tindre clara la idea principal d'aquest article.

En l'àmbit de Catalunya, el DURSI ha publicat diverses estadístiques sobre l'estat de la societat de la informació a Catalunya.

A partir d'aquests estudis es pot treure la conclusió que, pel que fa als usos d'Internet que més utilitzen diàriament els usuaris, destaquen els següents: la cerca d'informació, la comunicació amb altres usuaris i la formació en línia.

Veient les tasques que en l'àmbit de Catalunya realitzen els usuaris que utilitzen les tecnologies de la informació i la comunicació, podem dir que el telecentre és l'eina bàsica per aconseguir que els usuaris de la Ribera d'Ebre s'introdueixin o aprofundeixin en aquests usos.

EL TELECENTRE

Què entenem per telecentre?

Un telecentre és un espai físic gestionat per un grup de professionals, dotat amb equipament informàtic i sistemes de connexió a Internet, preferentment de banda ampla, i que es destina a dos o més de les activitats de les següents:

– Actuar com a centre d'accés públic a Internet.

– Servir de centre de recursos i de suport per a teletreballadors.

– Actuar com a zona d'ubicació de possibles empreses.

– Actuar com a centre de formació en tecnologies de la informació i la comunicació.

Ha d'intentar ser l'epicentre de tots els temes relacionats amb les TIC a la comarca. Ha d'intentar aglutinar totes les accions que es vulguin dur a terme i, alhora, fer d'eina d'instauració i potenciació de la societat de la informació.

Veient les característiques generals i els objectius que planteja el telecentre és ben clar que aquest tipus d'instal·lació és de molta utilitat, sempre que la gestió sigui eficaç i faci que aquest servei arribi a tota la massa social de la comarca. En aquest apartat tothom hi té un paper molt important i entre tots hem d'aconseguir que la comarca estigui entre les capdavanteres en temes de TIC.

L'objectiu principal marcat per la Secretaria per a la Societat de la Informació és el de portar a terme un reequilibri territorial, posant a l'abast de la població un equipament útil en el camp de les TIC en zones rurals, per tal de:

– Modernitzar i diversificar la seua estructura productiva. Formació i serveis per a professionals.

– Intentar retindre la població en el territori en els casos en què es produeix una fugida de capital humà cap a les ciutats.

– Facilitar el retorn d'aquelles persones que es van veure obligades a emigrar per manca d'oportunitats de treball.

– Estimular l'aparició d'oportunitats de negoci.

– Difondre les TIC entre la població en general.

– Explicar i fomentar el teletreball entre la població.

QUÈ HA DE TINDRE UN TELECENTRE?

Característiques tècniques

El telecentre ha de reunir una sèrie de característiques tècniques que el facin accessible a tothom i alhora satisfaci les necessitats d'entitats i empreses de la demarcació.

És important tindre unes bones instal·lacions amb tots els serveis necessaris i preparats per realitzar amb un nivell màxim tots els objectius que es marquin.

El maquinari ha de ser l'òptim per a les tasques que es pretenen fer. Per exemple, a part d'uns ordinadors, impressores i escàners d'última generació, també s'ha de comptar amb aparells que els usuaris no puguin tindre al seu abast individualment a causa del seu cost elevat, com ara una impressora de gran format (plòter) o un ordinador Macintosh; la qual cosa farà que vinguin al telecentre i que el telecentre esdevingui un lloc on, sempre que ho necessitin, puguin accedir a aquestes eines.

Situació

Un dels elements més destacats per al bon funcionament del telecentre és la seua situació. Una bona ubicació és clau per a l'èxit d'assistència dels futurs usuaris.

És molt important que tingui disponibles els diversos serveis avançats de xarxa telefònica, com pot ser la línia ADSL, i que en un futur pugui arribar-hi la fibra òptica.

El fet de tindre un local ben situat i a l'abast de tothom, que es pugui localitzar fàcilment, farà que l'usuari el visiti assíduament.

També interessa que els habitants estiguin suficientment informats i assabentats del que els pot proporcionar el telecentre i facin així promoció d'aquest servei a la gent que visiti la població turísticament, i sigui una referència obligada en les accions de temàtica tecnològica i de TIC que es vulguin portar a terme.

Que la situació faci que el telecentre complementi altres serveis és molt important; serveis com ara els educatius (instituts), els culturals (biblioteques, teatres) o els organitzatius, com és la seu de l'ens de l'adminsitració local.

OBJECTIUS PRINCIPALS DEL TELECENTRE

L'accés a les TIC

Aquest objectiu inicial és relativament fàcil d'aconseguir. Avui en dia hi ha molts proveïdors que ofereixen grans productes a preus assequibles per poder tindre un nombre prou considerable d'ordinadors connectats a Internet. El que no és tan fàcil és saber on hi ha la diferència entre un bon i un mal servei d'Internet: la velocitat de connexió. Evidentment, que es pugui navegar d'una manera ràpida és l'objectiu prioritari.

Les TIC no només s'associen a Internet, sinó que, normalment, se separa Internet i TIC, perquè les segones tenen un camp d'actuació més ampli.

Les TIC han d'apropar-se als diversos sectors de la societat sense excloure'n cap. Actualment, n'hi ha tants, d'elements que fan que les TIC estiguin a l'abast de tothom, que és obligatori aprofitar-les allà on puguin aportar millores.

Si el telecentre vol aportar alguna cosa més a la societat on està ubicat, s'ha de remarcar que el pilar de la formació ha de repercutir en els professionals que el portaran a terme. D'altra banda, adquirir la suficient tecnologia per fer efectiva la formació de qualsevol tipus, sobretot en TIC, ha de tindre un pes específic en el pressupost que es destinarà al maquinari de què disposarà el telecentre. Hem de pensar que la majoria d'usuaris potencials que visitaran el telecentre i que en podran fer ús tindran un nivell intermedi en temes com ara accés a Internet, ensenyament en línia o teletreball, i és aquí on s'hi ha d'invertir més.

Tindre aparells de videoconferència, càmeres web, poder enviar grans quantitats d'informació en poc temps, etc. farà que les distàncies ja no siguin un problema i que la gent s'habituï a aquesta societat de la informació i a fer qualsevol tasca amb aquests mitjans, tot i que prèviament hagi de rebre una formació mínima.

La formació

Aquest és el principal dels objectius en què s'han de centrar totes les accions del telecentre. La formació, i més en llocs rurals, és molt important i necessària. Aquesta pot vindre des de molts punts, però el de la formació en centres escolars, acadèmies privades o mitjançant l'educació a distància han de marcar el camí.

S'ha de fer un pla d'estudi complert i que arribi a totes les persones, tingui les característiques que tingui, i si sorgeixen problemes intentar solucionarlos de la millor manera possible per arribar al màxim nombre de persones interessades.

El material humà formador és la peça clau. Tindre gent que sàpiga ensenyar correctament farà que el telecentre entri d'una manera eficaç i rotunda en la societat de la comarca. Això li donarà un prestigi i un nom que farà que qualsevol dubte sobre TIC a la comarca es pugui començar a gestionar i resoldre a partir del telecentre.

L'alfabetització digital és el pas endavant que ha de fer la comarca.

El teletreball

L'objectiu que més es desconeix és el de fomentar el teletreball, al voltant del qual hi ha més confusió a l'hora de definir-ne els conceptes.

Una de les activitats rellevants dels centres o teletrecentres de teletreball és facilitar la tasca dels que volen treballar per mitjà de la informàtica i les telecomunicacions, sense els habituals desplaçaments diaris als centres de treball. Aquest tipus d'activitat anomenada *teletreball* comença a estendre's per diferents àmbits professionals (autònoms, petits empresaris, treballadors per compte aliè, treballadors de les administracions, etc.) i en totes aquelles tasques basades en les tecnologies de la informació i la comunicació.

Els centres de teletreball de la Xarxa de Telecentres de Catalunya donen suport als professionals que opten per aquesta opció de treball i afavoreixen la implantació, que pot contribuir al reequilibri territorial a Catalunya, a augmentar la qualitat de vida dels professionals, a reduir els costos dels desplaçaments, a reduir costos temporals de maquinari i programari i a obtindre un servei professionals de suport en temes informàtics.

Els professionals que vulguin fer ús del Telecentre de la Ribera d'Ebre per realitzar tasques de teletreball s'han d'inscriure com a usuaris professionals i complir uns requisits que els responsables del telecentre exposen a tots els

interessats. Si compleixen aquests requisits i són usuaris que realitzen tasques professionals habitualment al telecentre, han d'emplenar la sol·licitud d'ajut al teletreball, que es remetrà a la Comissió Tècnica del Telecentre. Aquesta analitzarà cada cas i determinarà el temps de gratuïtat del servei de connexió que correspongui al teletreballador.

Els avantatges de l'usuari professional són el dret a reservar un ordinador, indicant-ho anticipadament al responsable del telecentre personalment o per telèfon; el carnet d'usuari professional del telecentre amb avantatges exclusius; espai propi al servidor del telecentre, amb accés restringit amb usuari i contrasenya propis; l'ús de les eines professionals, i la preferència en les inscripcions en cursos i activitats destinades a professionals.

Qualsevol persona que, actualment, realitzi un pla d'empresa o d'ocupació autònoma o tramiti algun ajut per crear una empresa a través d'algun dels professionals o agents de desenvolupament local (AODL) de la comarca de la Ribera d'Ebre pot sol·licitar la condició d'usuari emprenedor i gaudir d'uns avantatges molt interessants. Els AODL i professionals dels serveis d'autoempresa i ocupació de la Ribera d'Ebre l'informaran dels passos que ha de seguir i trametran la seua sol·licitud al Departament de Dinamització Econòmica del Consell Comarcal, el qual concedirà l'ajut que més escaigui a cada usuari professional del telecentre.

El teletreball té un seguit d'avantatges que, segons ens diu el DURSI, afecten totes les parts implicades en una societat. Per al teletreballador, el teletreball augmenta la seua qualitat de vida, atorga autonomia i flexibilitat en l'organització del treball, permet el treball en temps parcial i facilita l'especialització. Per a les empreses, redueix els costos associats a l'ocupació d'un espai físic (lloguer, consums, etc.), redueix els costos associats a l'estada a l'oficina (menjar, roba de feina, etc.), redueix els costos de desplaçament, facilita les relacions basades en la consecució d'objectius mesurables i permet beneficiar-se de la flexibilitat horària dels treballadors. Per a l'economia i la societat en general, preserva el medi ambient, en disminuir els desplaçaments (contaminació atmosfèrica, acústica, consum energètic, etc.); manté els treballadors en el territori, amb la qual cosa afavoreix les inversions i el desenvolupament d'aquest, i millora l'aprofitament del capital humà del país, en permetre treballar independentment del lloc de residència i dels horaris laborals.

El teletreball pot ser el futur de les comarques rurals, ja que aquestes tenen uns factors que difícilment es troben a les ciutats, com ara la tranquil·litat, el benestar, un cost de la vida més baix i la proximitat de la natura, entre altres característiques.

El telecentre està cridat a ser una eina de referència en els temes de societat i tecnologia a la Ribera d'Ebre. El telecentre és un eina a l'abast dels riberencs i riberenques i, com a tal, l'hem de fer servir per millorar la nostra qualitat de vida.

AGRAÏMENTS

Dono les gràcies a la Núria Grau que, a més d'animar-me a presentar aquest article i sentir-ne parlar tant i tants dies, també m'ha ajudat en la seua preparació.

I, per descomptat, vull remarcar l'agraïment al Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre per creure en aquest article i en el foment de les noves tecnologies, amb la creació d'una secció dedicada a aquest àmbit.

BIBLIOGRAFIA

GUALLART, V.; SERRA, A.; SOLÀ, F. (2000): *El teletreball i els telecentres com impulsors del reequilibri territorial. La Televall de Ribes*. Barcelona: Comissionat per a la Societat de la Informació, Generalitat de Catalunya. (Quaderns de la Societat de la Informació, 5).

VILLANUEVA, P. (1996): *El teletreball*. Barcelona: Institut Català de Noves Professions, Generalitat de Catalunya. (Informes. Document d'estudi, 8).

Llocs web

Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI). Beques i ajuts. <http://dursi.gencat.es> (10 de setembre de 2001).

Consell Comarcal del Pla de l'Estany.

<http://www.plaestany.com> (15 de desembre de 2001).

Telestany, Telecentre del Pla de l'Estany.

<http://www.telestany.com> (15 de desembre de 2001).

Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI). Secretaria de Telecomunicacions i Societat de la Informació.

<http://dursi.gencat.es/generados/catala/societat_informacio/recurs/doc/triptic-telecentres.pdf> (5 de novembre de 2001).

Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI). Societat Informació

<http://dursi.gencat.es/generados/catala/societat_informacio/recurs/doc/resum_enquesta_tic_llars_nov_01.doc> (23 d'abril de 2002).

Ajuntament de Tortosa. Societat de la Informació.

<http://www.tortosa.altanet.org:/ajtms/tortosa/socinf/index.html> (20 de febrer de 2002).

Telecentre de la Vall de Ribes.

<http://www.televall.com> (23 de desembre de 2001).

Telecentre de Sant Bartomeu del Grau.
<http://www.telecentresbg.net> (3 de gener de 2002).

Ciberdiari de Catalunya. Noticies.
<http://www.ciberdiari.com/article.php?sid=711> (21 d'abril de 2002).

Ajuntament de Sant Cugat del Vallès. Sant Cugat davant la Societat de la Informació.
<http://www.santcugatobert.net/pladirector/centre00.htm> (14 de gener de 2002).

Ajuntaments de Granollers, Canovelles, les Franqueses i la Roca.
<http://www.eixvallesor.info> (12 de febrer de 2002).

Organisme Autònom per a la Societat de la Informació (OASI).
<http://www.oasi.org> (20 de desembre de 2002).

Telecentre de la Ribera d'Ebre
<http://www.riberaebre.org/telecentre> (17 de juny de 2002).

Consell Comarcal de la Ribera d'Ebre
<http://www.riberaebre.org> (20 de setembre de 2002).